

Конференція ГРОМАДА ДЛЯ КОЖНОГО

НСК «Олімпійський», Київ
30 вересня 2019
8:30-19:00

Європейський Союз

співпраця з
НІМЕЧЧИНОЮ
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Швеція
Sverige

Polish aid

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK
Danida

МІНІСТЕРСТВО
РОЗВИТКУ
ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ
ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

ПРО.СВІТ
ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

PARTNERSHIP FOR
every child

KSE | Kyiv
School of
Economics

EUROPEAN CENTRE
FOR
MINORITY ISSUES

Спілка Українських
Підприємців

Інститут
Громадянського
Суспільства

МІНІСТЕРСТВО
РОЗВИТКУ
ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ
УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОЄКТ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Про організаторів:

- **U-LEAD with Europe:**

Програма “U-LEAD з Європою” спільно фінансується Європейським Союзом та його країнами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією з метою підтримки України у створенні багаторівневої системи управління, яка є прозорою, підзвітною та реагує на потреби громадян. Програма зміцнює спроможності ключових партнерів у сфері децентралізації та регіонального розвитку на всіх рівнях з основним фокусом на розвиток громад та якості життя їх жителів.

<https://donors.decentralization.gov.ua/en/project/u-lead>

- **Спілка Українських Підприємців**

Спілка українських підприємців – це перша найбільша об’єднана сила незалежних українських підприємців, яка створена за межами політичних інтересів з метою захисту інтересів підприємців та формування сприятливого бізнес-середовища в Україні.

<http://sup.org.ua/en>

- **Партнерство «Кожній Дитині»**

Партнерство «Кожній дитині» – благодійна організація, яка професійно допомагає сім’ям, громадам і державі створити найкращі умови для розвитку дітей з 1998 року.

<http://www.p4ec.org.ua/en/about>

- **Інститут Громадянського Суспільства**

З моменту свого заснування у лютому 1997 році, активно працює у визначених для себе сферах, які є важливими для побудови в Україні ефективної, демократичної, правової держави, фокусуючись на розвитку громадянського суспільства, регіональному та місцевому розвитку, місцевому самоврядуванні.

<https://www.csi.org.ua/about-csi/>

- **Європейський центр з питань меншин**

Європейський центр з питань меншин (ECMI) проводить практично- та науково-орієнтовані дослідження, надає інформацію та документацію, а також пропонує консультаційні послуги з питань меншин у Європі. Вона надає послуги європейським урядам та регіональним міжурядовим організаціям, а також меншинами на всій території. Центр співпрацює з академічною спільнотою, засобами масової інформації та широкою громадськістю через своєчасне надання інформації та аналізу.

<https://www.ecmi.de/about/about-ecmi/>

- **Асоціація добровільних пожежних команд Республіки Польща**

З 1921 Асоціація об’єднує добровільні пожежні команди з усієї Польщі та нараховує більше 17 000 членів. Основний фокус належить публічній підтримці у сфері протипожежного захисту та навчання пожежників-добровольців, а також підтримці різних форм культурно-виховної роботи, розвитку художньої та спортивної діяльності серед добровільних пожежних команд та в громадах..

Огляд

Децентралізація в Україні дозволила місцевим громадам отримати більше повноважень і ресурсів для впровадження змін, виходячи з власних фактичних потреб. Головна особливість реформи полягає в передачі влади на місцевий рівень, а саме громадам, які часто мали найменший вплив і вигоду в процесі прийняття рішень в умовах централізованої системи. На даний момент ОТГ змагаються за кваліфіковані людські ресурси, інвестиції, туризм і збільшення привабливості в цілому. Проте, головним завданням реформи стала боротьба зі старим існуючим устроєм, підвищення прозорості та підзвітності місцевої влади.

Однак, щоб бути дійсно ефективними, регіональним і місцевим органам влади необхідно приділити більше уваги модернізації своїх послуг, а також впровадити зміни в підходах управління. Відсутність ноу-хау та інструментів, необхідних для ефективного надання муніципальних послуг, стали одним з викликів для ОТГ після об'єднання. Саме тому протягом 2018-2019 Програма "U-LEAD з Європою" спільно з партнерами реалізували низку ініціатив місцевого розвитку, які, через комплексну підтримку відібраним українським ОТГ, сприяли покращенню муніципальних послуг та загальному розвитку громади. Завдяки участі в ініціативах, що підтримуються Програмою, ОТГ отримали більше можливостей для:

- **розвитку спроможності** представників ОТГ через тематичні семінари, національні та міжнародні навчальні візити та тренінги;
- впровадження **практичних змін**, як результатів заходів з розвитку спроможності, які включали підготовку проектних пропозицій, змін до процедур місцевих органів, розширення співпраці тощо;
- **розбудови мережі** серед колег, які пройшли подібний процес об'єднання, що водночас сприяло обміну передовим досвідом та набутими практиками.

Мета конференції:

- стати платформою для багаторівневих тематичних обговорень за результатами ініціатив, реалізованих за підтримки Програми "U-LEAD з Європою";
- сприяти розширенню можливостей і приверненню уваги до засвоєних уроків і досягнень ОТГ;
- серед іншого, презентувати приклади партнерств між сільськими та міськими територіями, розвитку ОТГ із багатоетнічним населенням і підвищення соціального потенціалу шляхом залучення різних рівнів врядування до дискусії;
- обмінятися ідеями для подальшого поширення.

ПРОЕКТ ПРОГРАМИ

Модератор: Тетяна Пушнова

08.30 – 09.00	Реєстрація та вітальна кава		
09.00 – 09.15	Вітальні слова <ul style="list-style-type: none"> • Альона Бабак, Міністр розвитку громад та територій України • Анніка Вайдемманн, Заступниця голови Представництва ЄС в Україні, • Бастіан Файгель, GIZ Директор Програми “U-LEAD з Європою” 		
09.15 – 10.30	Основна панельна дискусія «Децентралізація: якісні послуги для кожного в громаді» <ul style="list-style-type: none"> • Альона Бабак, Міністр розвитку громад та територій України • Любомира Мандзій, Заступниця міністра освіти і науки України • Зоряна Скалецька, Міністр охорони здоров'я України • Юлія Соколовська, Міністр соціальної політики України (уточнюється) • Анніка Вайдемманн, Заступниця голови Представництва ЄС в Україні 		
10.30 – 10.45	Ознайомлення з планом роботи та короткі презентації сесій від організаторів		
10.45 – 12.30	Громада для людей, люди для громади		
Назва	Розвиток соціальних послуг - нові можливості для громади (Партнерство “Кожній дитині”)	Менторство для ОТГ та шкіл заради системних змін: кращі практики та винесені уроки (U-LEAD з Європою)	Здоров'я в громаді: досягнення та хороші практики в проведенні реформи охорони здоров'я в ОТГ (U-LEAD з Європою)
Формат	Жива бібліотека	Інтерактивна дискусія та модерована панель	Модерована панель та короткі презентації
12.30 – 14.00	Обід		
14.00 – 16.00	Громада: партнерство у різноманітті		
Назва	Партнерство міських та сільських громад, як інструмент місцевого економічного розвитку - можливості та виклики (ІГС)	Управління національним різноманіттям для соціально-економічного розвитку (ЕСМІ)	Добровільні пожежні команди для розбудови громад та безпечного довкілля (АДПК)
Формат	Панельна дискусія	Світове кафе та постер-сесія	Презентація+практичний семінар
Партнерські хаби: Бізнес-асоціації та ОТГ(СУП)			
16.00 – 16.30	Кава-перерва , повернення до зали пленарних засідань		
16.30 – 17.30	Підсумкова панель (презентації доповідачів)		
17.30 –19.00	Фуршет		

Паралельні сесії

10.45 – 12.30 Громада для людей, люди для громади

Назва сесії	Розвиток соціальних послуг - нові можливості для громади
Організатор	Партнерство “Кожній дитині”
Формат	Жива бібліотека
Огляд	Реформа децентралізації дала поштовх до передачі відповідальності за соціальні послуги з обласного рівня на місцевий рівень. У той же час, така зміна виявила низку проблем, з якими стикнулися ОТГ. Протягом року 103 ОТГ з усієї України отримали підтримку у розвитку їх спроможностей до впровадження практичних змін. Сесія має на меті знайти відповіді на питання про те, що зробити аби соціальні послуги запрацювали у ваших громадах? В інтерактивному форматі буде представлений практичний досвід громад від проведення спеціалізованих тренінгів до впровадження інноваційних рішень. Ми це зробили і це працює.
Питання для обговорення	<ul style="list-style-type: none"> ● Які соціальні послуги необхідні для жителів нашої громади? ● Що є нашим досягнення сьогодні? ● Які чинники успіху розвитку нових соціальних послуг? ● Які перешкоди та труднощі виникають?
Потенційні спікери	<p>Модератор: Василина Дибайло, Партнерство “Кожній дитині”</p> <p>Спікери:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Впровадження моделі інтегрованих соціальних послуг: превентивні послуги для сімей і дітей у громаді <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Ірина Грищенко</i>, заступник голови, Білозірська сільська ОТГ Черкаської області ○ <i>Ірина Віра</i>, директор Центру надання соціальних послуг Білозірської сільської ради Черкаського району Черкаської області ● Партнерство та співпраця у запровадженні послуги раннього втручання у громаді <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Ірина Дроздова</i>, заступник голови, Преображенська сільська ОТГ Запорізької області ○ <i>Ольга Чиж</i>, головний спеціаліст відділу освіти молоді та спорту Преображенської сільської ОТГ ● Розвиток послуг для дітей і молоді з інвалідністю та підтримка їхніх батьків <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Володимир Цицюра</i>, начальник управління соціального захисту населення Баранівської міської ради ○ <i>Оксана Седюк</i>, координатор проекту ГО “Осинівська”, Новоковська селищна ОТГ Луганської області

Назва сесії	Менторство для ОТГ та шкіл заради системних змін: кращі практики та винесені уроки
Організатор	Програма “U-LEAD з Європою” у партнерстві з Центром Інноваційної Освіти Про.Світ (Про.Світ) та Київською Школою Економіки (КШЕ)
Формат	Інтерактивна дискусія у форматі “акваріум” із представниками ОТГ. Модерована панель із представниками проектів та громад
Огляд	Як забезпечити ефективне впровадження реформи освіти на місцевому рівні? На сесії громади, які отримують менторську підтримку від Про.Світ, ознайомлять учасників із власними досягненнями а також представлять виклики, що стоять перед школами та управліннями освіти на шляху до постійного навчання та розвитку. На іншому рівні, за допомогою КШЕ учасники довідаються, як менторство допомагає громадам набувати досвід у впровадженні циклу політики, а саме: визначення проблеми, збір та аналіз даних, робота із зацікавленими сторонами, розробка стратегій розвитку.
Питання для обговорення	<ul style="list-style-type: none"> ● Огляд проведеного аналізу ● Виклики та потреби ОТГ ● Стратегія розвитку ● Досягнуті цілі ● Винесені уроки ● Перспективи подальшого розвитку та співробітництва
Спікери	Модератор: Алевтина Седоченко, експертка з освіти, “U-LEAD з Європою” <ul style="list-style-type: none"> ● Христина Голинська, менторка та тренерка, КШЕ ● Володимир Міцук, голова Білозірської ОТГ, Черкаська область ● Анна Уварова, програмна директорка, Про.Світ ● Ірина Вус, начальниця управління освіти Жовтанецької ОТГ, Львівська область

<p>Назва сесії</p>	<p>Здоров'я в громаді: досягнення та хороші практики в проведенні реформи охорони здоров'я в ОТГ</p>
<p>Організатор</p>	<p>Програма "U-LEAD з Європою"</p>
<p>Формат</p>	<p>Модерована панель з інтерактивними сесіями, короткі презентації</p>
<p>Огляд</p>	<p>Низка ініціатив, орієнтованих на громади щодо впровадження подальших змін у реформуванні сектору охорони здоров'я, допомогли підвищити якість надання медичних послуг населенню та зміцнення програм громадського здоров'я в ОТГ.</p> <p>Дана сесія презентує інструменти та підходи в секторі охорони здоров'я, (первинна медична допомога та громадське здоров'я), які можуть використовуватись громадами для покращення як медичних послуг, так і здоров'я мешканців ОТГ в цілому.</p>
<p>Питання для обговорення</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Які були основні зрушення та виклики реформи охорони здоров'я для громад? ● Яким чином громади можуть успішно сприяти впровадженню реформи охорони здоров'я (приклади оптимізації мережі, міжмуніципальної співпраці)? ● Наскільки добре громади співпрацюють з надавачами послуг з охорони здоров'я? ● Як громади можуть підтримувати програми та ініціативи громадського здоров'я? ● Які механізми контролю якості надання первинної медичної допомоги та чи існує роль для громад?
<p>Спікери</p>	<p>Модератор: Аліса Макаріхіна, національний експерт</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Приклад 1: <i>Громадське здоров'я в ОТГ</i>- Наталія Гусак (фасилітатор) і представники пілотних громад (Клішовецька, Недобоївська, Хотинівська, та Чудейська ОТГ, Чернівецька область); ● Приклад 2: <i>Міжмуніципальне співробітництво</i> – Василь Височанський (фасилітатор) та Валерій Мікуліч, радник з питань муніципальних послуг, Рівненський центр розвитку місцевого самоврядування (Рівненська область); ● Приклад 3: <i>Ефективна оптимізація мережі ПМД</i> – Аліса Макаріхіна (фасилітатор), Ольга Ставицька, заступник голови ОТГ з діяльності виконавчих органів, Ірина Шкабарня, головний лікар КНП «ЦПМСД «Сімейний лікар»» Широківської ОТГ (Запорізька обл.)

14.00 – 16.00 Громада: партнерство у різноманітті

Назва сесії	Партнерство міських та сільських громад, як інструмент місцевого економічного розвитку - можливості та виклики
Організатор	Інститут громадянського суспільства
Формат	Панельна дискусія
Огляд	Протягом останніх років, Київ та інші 100-200 тис. міста динамічно розвиваються в Україні. У сільській місцевості навколо цих міст є значна кількість сільського населення. У той же час міський розвиток ґрунтується на зростанні самого міста за рахунок міграції сільського населення до міста і щоденної хвилі міграції людей з замських сіл до роботи в місті. Також зростає кількість сіл навколо цих міст, які утворюють урбанізовані райони. Водночас, це створює транспортні, освітні, екологічні проблеми. Вирішення цих проблем вимагає комплексного розвитку території міста та навколишніх сільських громад, у тому числі ОТГ. Це можливо тільки через партнерство між міськими та сільськими громадами. Дана практика була підтверджена на прикладі 26 партнерств між міськими та сільськими громадами в рамках впровадженої ініціативи місцевого розвитку.
Питання для обговорення	<ul style="list-style-type: none"> ● Як життя в місті та навколишніх селах виглядає сьогодні в очах їхніх мешканців? ● Як налагодити діалог між міською та сільськими радами з метою партнерства? ● Як створити умови для спільного планування території міста та сільських громад? ● Що допомагає і що заважає формуванню партнерських відносин між міськими та сільськими громадами? ● Чи підтримують регіональні органи влади (обласна державна адміністрація та обласна рада) ідею партнерства та як залучити обласний рівень до партнерства? ● Які партнерські проекти є найбільш привабливими та корисними для партнерств?
Потенційні спікери	<p>Модератор: Анатолій Ткачук, Інститут громадянського суспільства</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Сергій Шаршов, Міністерство розвитку громад та територій України ● Оксана Гарнець, керівник проекту DESPRO ● Дмитро Рудницький, голова Новоград-Волинської районної ради ● Андрій Романюк, завідувач сектору з підготовки проектів Тернопільської міської ради ● Інна Комарова, начальник відділу інвестицій Бердянської міської ради ● Григорій Дробенко, староста Кротошинського старостинського округу, Давидівської ОТГ

<p>Назва сесії</p>	<p>Добровільні пожежні команди для розбудови громад та безпечного довкілля.</p>
<p>Організатор</p>	<p>Асоціація добровільних пожежних команд Республіки Польща</p>
<p>Формат</p>	<p>Коротка презентація та семінар з груповою роботою</p>
<p>Огляд</p>	<p>Якщо пожежна команда добирається до пожежі довше 20 хв, а часто це навіть до 1 год!, зазвичай не залишається вже, що рятувати. Сумно, але однак це реальність. Відповіддю для вирішення цієї проблеми є створення добровільного пожежного руху. Добровільна пожежна команда має необмежений функціонал, оскільки вона сприяє соціальній інтеграції та обізнаності, а також загалом відповідальності, робить середовище більш інвестиційно привабливим, мобілізує громаду тощо. Під час сесії учасники дізнаються більше про потенційні можливості, які може забезпечити добровільний пожежний рух в ОТГ. Протягом 2019 р., як результат ініціативи, 360 добровільних пожежних з 30 ОТГ пройшли сертифікований базовий курс навчання за програмою спеціальної підготовки, а найуспішніші учасники ще й отримують спеціалізований одяг.</p>
<p>Питання для обговорення</p>	<p>Модератор: Агнешка Пясецька</p> <ul style="list-style-type: none"> • Існує думка, що важко залучати людей до волонтерського руху, це правда? • Як змінилося ставлення мешканців до пожежної безпеки у 2019 році? • Як змінилося життя в громаді з часу створення ДПК? • Безпека не має меж - чи розпочинають ОТГ співпрацю для співфінансування підрозділів ДПК? • Чи існує і як діє стандарт співпраці між ДПК та ДСНС? Які пілотні результати у цієї сфері? Чи запрацювала співпраця між ОТГ та ДСНС у сфері імплементації стратегії мережі доїзду до 20 хвилин і як це відбулось? • Законопроект про ДПК - чи можна його покращити?
<p>Потенційні спікери</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Марек Ковальські, Координатор Ініціативи “Вдосконалення Цивільного Захисту в Об’єднаних Територіальних Громадах” • Даріуш Марчинські, експерт польського Урядового центру безпеки • Олександр Нагуло, експерт з України, Заступник Начальника ГУ ДСНС у Чернігівській області • Алла Міхурінська, Спеціаліст з питань Цивільного Захисту Летичівської ОТГ • Федір Хлебович, Голова Миляцької ОТГ

Назва сесії	Партнерські хаби: Бізнес-асоціації та ОТГ
Організатор	Спілка Українських Підприємців
Формат	Коротка презентації ОТГ та асоціацій; робочі групи з асоціаціями.
Огляд	<p>Однією з головних проблем розвитку бізнесу є відсутність зв'язку з підприємствами, які не розташовані/діють в ОТГ. Основна частина бізнесу в Україні зареєстрована і функціонує в Києві чи обласних центрах. Однак велика частина з них зацікавлена у виявленні потенціалу та бізнес-партнерствах на рівні ОТГ</p> <p>Сесія сприятиме налагодженню зв'язків між ОТГ та бізнесом через бізнес-асоціації. У 2018 році, пілотні ОТГ вже мали нагоду долучитися до 6 таких регіональних Хабів по розбудові партнерства з бізнесом.</p>
Питання для обговорення	<p>Партнерські хаби мають на меті:</p> <ul style="list-style-type: none"> • презентувати передовий досвід бізнес-асоціацій у встановленні співпраці між бізнесом та ОТГ; • обмін на можливі додаткові механізми встановлення зв'язків між ОТГ та бізнесом через господарські товариства
Спікери	<p>Бізнес-асоціації, учасники ініціативи Програми "U-LEAD з Європою", які працюють для залучення бізнесу на місцевий рівень, а також асоціації, які зацікавлені у потенційній роботі на рівні ОТГ або мають гарну практику у залученні бізнесу до місцевого рівня. Зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спілка Українських Підприємців (СУП), в.о. виконавчого директора Тетяна Паламарчук • Європейська Бізнес Асоціація, Юлія Краснова, начальник відділу регіонального розвитку • Харківська регіональна "Асоціація приватних роботодавців", Олександр Чумак, президент • Союз підприємців "Стіна", Олександр Печалін, голова ради • Молодий бізнес клуб

Назва сесії	Управління різноманітністю для соціально-економічного розвитку
Організатор	Європейський центр з питань меншин
Формат	Світове кафе та постер сесія
Огляд	Різнманіття є економічною перевагою і потужним фактором для підвищення розвитку регіонів. Однак щоб активізувати національні меншини потрібно належним чином управляти різноманітністю, так щоб всі люди були мотивовані зробити внесок у процвітання своїх громад. Сесія надасть можливість дізнатися про міжнародний досвід та відкрити для себе позитивні українські приклади, і водночас надихнутися практиками управління різноманітністю в ОТГ. Особиста взаємодія з доповідачами дозволить учасникам не тільки отримати детальну інформацію про випадки їх інтересу, але і до мережі і налагодити прямі контакти з потенційними майбутніми партнерами.
Питання для обговорення	<ul style="list-style-type: none"> • Тематична лінія 1: Які завдання ставив перед собою цей проект та чого він досягнув? • Тематична лінія 2: Управління етнічним та національним різноманіттям як фактор соціально-економічного розвитку громад: як позитивні випадки можуть стати позитивними моделями? • Тематична лінія 3: Стратегічні плани для багатоетнічних ОТГ - які ключові елементи необхідно враховувати? • Тематична лінія 4: Чим досвід громад інших країн може стати корисним для багатоетнічних спільнот в Україні? • Тематична лінія 5 Уроки, винесені з навчальних візитів до прикордонного регіону Німеччини та Данії.
Спікери	<ul style="list-style-type: none"> • Стіл 1: Михайло Драпак, Наталія Мекахаль, Ольга Срібняк (ЕСМІ); • Стіл 2: Петро Брижак (Сторожинецька ОТГ, Чернівецька область), Сергій Когутич (Баранинська ОТГ, Закарпатська область), Марія Нікорич (Новоселицька ОТГ, Чернівецька область), Думітру Пентелейчук (Волоківська ОТГ, Чернівецька область), Дмитро Продан (Красносільська ОТГ, Одеська область); • Стіл 3: Дмитро Бойчук (Сторожинецька ОТГ, Чернівецька область), Маркіян Дацишин (Інститут громадянського суспільства); • Стіл 4: Думітру-Тудор Жижиє (екс-президент Єврорегіону «Сірет-Прут-Дністер», Румунія), Станіслав Чернега (ЕСМІ), Томаш Чорнак (Небельшютц, Німеччина); • Стіл 5: Іван Дем'янчук (Закарпатський ЦРМС), Юлія Молодожен (Одеський ЦРМС), Тетяна Татарчук (Чернівецький ЦРМС).